Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

J?annou archiepiskopou Nikaias peri t?s genn?se?s tou kuriou h?m?n J?sou Christou pros Zacharian ton katholikon t?s megal?s Armenias.

https://hdl.handle.net/1874/379695

43

Aevum vetus.
Scriptores graeci.
N°. 7.

23

Kast I
M. E. N:1

3 (*Gr. 7, antea 2791.*) *Charta orient. 4° 104 ff. Saec. XII?*

Joannes archiepisc. Nicaeae, De natalibus J. Christi epistola ad Zachariam catholicum Armeniae, fol. 1—6a.

Incipit: Ὁ θεῖος ἀπόστολος ποτὲ γράφων.

(Euthymius Zigabenus), Epistola contra Armenios ejusdem mentis Eutychii et Dioscori, Timothei Eruli etc., fol. 6a—32.

Incipit: Ἐπειδήπερ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος. Quaedam desunt.

Leontius Scholasticus Byzantinus, Liber de sectis, fol. 33—63a.

Titulus est: Σχόλια Λέοντος σχολαστικοῦ, βυζαντίου etc. Deëst Praxeos V finis ut et Praxis integra VII et initium VIII.

Gregorius Neocaesariensis episcopus, De anima liber, fol. 63b—67a.

Libellus cui titulus: *Διατί λέγεται βασιλεὺς ὁ Χριστός*, fol. 67a—69b.

Incipit: Ὡς μόνος ἐξουσιαστὴς etc.

Dialogus Nestorii haeretici et Cyrilli archiepiscopi Alexandrini, fol. 69b—70b.

Incipit: Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφή.

Eustratius diaconus magnae Ecclesiae, Dialogus de imaginibus, fol. 71a—76a.

Incipit: Ἡ λατρεία μόνη ἁρμόττει.

Euthymius (Zigabenus), Epistola de secta Massalianorum sive *τῶν πογομήλων*, fol. 76a—79.

Incipit: Ἀδελφοί μου ἅπαντες. Finis deëst.

Ejusdem Explicatio haereseos *τῶν πογομήλων* (sive Massalianorum), fol. 80—96.

Incipit: Πηγὴ μέν τις βορβορώδης.

Ex Synodicis Sophronii patriarchae Hierosolymitani (de haeresibus et haeresiarchis), fol. 97—104.

Incipit: Χρὴ πάντα χριστιανὸν.

Ex libris Marci Meibomii.

Hs.
1 E 1

Index Tractatuum hoc volumine contentorum.

Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου νικαίας περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ. πρὸς ζαχαρίαν τὸν καθολικὸν τῆς μεγάλης ἀρμενίας: λόγος κατὰ ἀρμενίων. Incipit: ὁ θεῖος ἀπόστολος ποτὲ γράφων τῷ ἀοιδίμῳ αὐτοῦ μαθητῇ τιμοθέῳ, ἔλεγεν. Finit post quinque semis folia largius in minore folio scripta, his verbis: ἐλεύσεται δὲ κρῖναι τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ. αὐτῷ ἡ δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Κατὰ ἀρμενίων τῶν ὁμοφρόνων εὐτυχοῦς καὶ διοσκόρου. τιμοθέου τοῦ ἐρούλου. πέτρου τοῦ κναφέως. ἰουλιανοῦ τοῦ ἀλικαρνασέως. καὶ ἀφθαρτοδοκητῶν, τῶν ἀσεβεστάτων καὶ χριστομάχων αἱρετικῶν. Incipit: Ἐπειδήπερ εὐτυχὴς καὶ διόσκουρος. τιμόθεος ὁ ἔρουλος. καὶ οἱ αὐτῶν ὁμόφρονες. foliis 26½. duo folia fine desunt, secundum numerationem per cifras: sed secundum alphabetum Graecum integra litera ε̄, hoc est 8 folia. sequitur enim ς̄. Puto tamen huic tractatui parum admodum deesse, quod legenti manifestum erit.

Σχόλια λέοντος σχολαστικοῦ, βυζαντίου. ἀπὸ φωνῆς θεοδώρου. τοῦ θεοφιλεστάτου. ἀββᾶ καὶ σοφωτάτου. φιλοσόφου. τήν τε θείαν. καὶ ἐξωτικὴν φιλοσοφήσαντος γραφήν. Initium: Ἀναγκαῖον ἐστὶ μέλλοντας ἡμᾶς χριστιανικῶν αἱρέσεων ἐπιμνησθῆναι, πρῶτον περὶ τεσσάρων τινῶν ὀνομαστῶν φερομένων ἐν ταῖς τῶν πατέρων χρήσεσι. deest praxeos ς̄ finis, ut et praxis integra 7 et octavae initium. nempe 8 folia, litera θ̄. adsunt folia 30½.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου ἐπισκόπου νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ, περὶ ψυχῆς:~ initium, Τὸν περὶ ψυχῆς σοι λόγον ἐκέλευσας ἡμῖν θαυμάσιε τατιανὲ μετ' ἐναργοῦς ἀποδείξεως διαχαράξασιν ἀποστεῖλαι. finit post 3½ folia, his verbis: ἢ τὸ μετὰ λόγου πάντα ποιεῖν, ταύτῃ γὰρ διαφέρει καὶ τῶν αἰσθήσεων. ἐδείχθη ἄρα λογικὴ ἡ ψυχή:~

Διατί λέγεται βασιλεὺς ὁ χριστός; ὡς μόνος ἐξουσιαστὴς, καὶ βασιλεὺς ἀθάνατος, καὶ αἰώνιος. καὶ μὴ ἐπίκτητον τὴν βασιλείαν ἔχων. finit post 2½ folia his verbis: κληρονομήσωσι τὴν ἡτοιμασμένην ὑπ' αὐτοῦ τοῖς ἁγίοις βασιλείαν. ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τὴν μηδέποτε τέλος ἔχουσαν:~

Διάλογος νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου κὴ αἱρετικοῦ, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου, κὴ πάπα ἀλεξανδρείας. incipit, Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφὴ διαλέγεται γέννησιν χριστοῦ ἐκ μαρίας. finit post 1½ folium, Κύριλλος· ὁμολογοῦμεν κὴ ἡμεῖς ἀπαθῆ τὸ θεῖον· διὰ δὲ τῆς σαρκὸς, κατεδέξατο πάθος.

-θες

Εὐστρατίου διακόνου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· καὶ χρηματίσαντος τῶν ῥητόρων μαΐστωρος· διάλογος, ὅτι οὐ δεῖ τὰς θείας κὴ ἱερὰς εἰκόνας λατρευτικῶς προσκυνεῖν, ὥς τινές φασιν· ἀλλὰ σχετικῶς· καθὼς ἄνωθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία παρέλαβεν :- incipit, ἡ λατρεία μόνη ἁρμόττει καθ' αὑτὸ, τῇ θεότητι· μόνη θεότης ἡ ἁγία τριάς. ἡ λατρεία ἄρα, μόνῃ ἁρμόττει τῇ ἁγίᾳ τριάδι. finit post 5 folia his verbis: ἀλλ' ἱκανὰ ταῦτα τοῖς σωφρονοῦσι· πειστέον δὲ ἤδη κὴ τὰ ἐντεθειμένα περὶ τούτοις τοῖς γράμμασιν :~

Ἐπιστολὴ εὐθυμίου ἀσκητοῦ (μοναχοῦ) κὴ προεστότος τῆς περιβλέπτου βασιλικῆς μονῆς, στηλιτεύουσα τὴν τῶν ἀθέων φουνδαγιαγιτῶν ἀσέβειαν ἀσέβειαν· ἤγουν τὴν ἐσχάτην κὴ μεγάλην τοῦ ἀντιχρίστου, τὴν νυνὶ κρατοῦσαν εἰς πᾶσαν τὴν τῶν χριστιανῶν ἐπικράτειαν· λανθάνουσαν δὲ τοὺς πολλοὺς, διὰ τὸ τὸν χριστιανισμὸν ὑποκρίνεσθαι. οὗτοι εἰσὶν οἱ λεγόμενοι πογόμηλοι· οἱ αὐτοὶ λέγονται καὶ μασσαλιανοὶ τῇ σύρων φωνῇ· ἥτις τῇ ἑλληνικῇ διαλέκτῳ ἑρμηνεύεται εὐχῖται· ἀνάθεμα οὖν τούτους (scribe τούτοις) κὴ κατάθεμα. incipit: Ἀδελφοί μου ἅπαντες χριστιανοί· οἱ εἰς τὴν ὁμοούσιον κὴ ἀδιαίρετον κὴ ἁγίαν τριάδα τὴν ἐν πατρὶ etc. finit, sed mutila, post 3½ folia. σαλπίσει γὰρ κὴ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι· καὶ ἡμεῖς ἀλλα

Ἔκθεσις περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν πογομήλων. συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ μοναχοῦ εὐθυμίου, τοῦ ζιγαβηνοῦ :- incipit: Πηγὴ μέν τις βορβορώδης κὴ ῥίζα πονηρὰ τῆς ἐπιπολαζούσης νῦν τῶν πογομήλων δυσσεβείας etc. finit post 17 folia: κὴ καθαρὰ ζιζανίων ἀποφῆναι τῆς εὐσεβείας τὰ λήϊα :~

Ἐκ τῶν συνοδικῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σωφρονίου πατριάρχου ἱεροσολύμων, ὧν ἔπεμψε ἐν τῇ ῥώμῃ :- incipit: ἀρχὴ πάντα χριστιανὸν ὁμολογεῖν καρδίᾳ κὴ στόματι. etc. finit post 6 folia: πόθῳ κινούμενον· ἅμα πᾶσι τοῖς λοιποῖς χριστιανοῖς, ἀμήν :~

ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου νικαίας
ἐπιστολὴ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν
ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ· πρὸς ζαχαρίαν τὸν κα-
θολικὸν τῆς μεγάλης ἀρμενίας
ὄντα κ(αὶ) ἀρμενίων·

De hoc, ni fallor, ita scripsit in bibliotheca Gesnerus: Ioannis Nicaeni contra Armenios de rebus fidei servatur + Graec. Romae in bibliotheca Vaticana.

Ὁ θεῖος ἀπόστολος ποτὲ γράφων πρὸς τὸν ἀοίδιμον
αὐτοῦ μαθητὴν τιμόθεον, ἔλεγεν· ἐγὼ γὰρ ἤδη
σπένδομαι· καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως
ἐφέστηκεν· τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι· τὸν
δρόμον τετέλεκα· τὴν πίστιν τετήρηκα·
λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέ-
φανος· ὃν ἀποδώσει μοι κ(ύριο)ς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί,
ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφά-
νειαν αὐτοῦ· ὧ καὶ σὺ ἠκολούθησας ὦ μακά-
ριε ζαχαρία· ὁ διάδοχος τοῦ μεγάλου θαδ-
δαίου γενόμενος· καὶ σύνθρονος τοῦ ἁγίου
γρηγορίου· ὁ ζῆλος δὲ τοῦ οἴκου θορ γὼς με-
γε ἐπισφάττει τῆς ἀραρατιεν χώρας· καὶ ἐγγρα-
φικώτατε τῶν φυλῶν τῶν ἀριθμῶν πολε-
μιτῶν μάζοντων· ὁ ἀπαντήσας ἐκ τῆς ἐμῆς
πτωχείας διαφόροις λόγοις δήλοις καὶ δυσ-
φίκτοις· ὑπερβάλλοντας τὴν ἐμὴν διάνοι-
αν· περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ γεννήσεως καὶ ἐπιφα-
νείας τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ τοῦ μεγάλου θ(εο)ῦ καὶ ποιη-
τοῦ τῶν ἁπάντων· καὶ ἐπιπορίας αἰτίας
ἡ ἀποστολικὴ διάταξις ἰακώβου τοῦ συγγράμ-
ματι ἰαννουαρίῳ περὶ [illegible] τοῦ τελεῖν τὴν γε-

Marcus Meibomius

[library stamp] ...IA ... KILO...

μησιν καὶ τὸ βάπτισμα· ἡμεῖς δὲ καὶ ὁ κόσμος
ὅλος συνεφωνήσαμεν μετ' ἀλλήλων ἀκολούθως,
ἵνα καὶ πάντες οἱ λαοὶ τελῶσι τὴν γέννησιν
Δεκεμβρίῳ κε΄· καὶ τὸ βάπτισμα, Ἰαννου-
αρίου ϛ΄. ἐν μὲν τοιγεοῦν τρεῖς γεννή-
σεις ἐτέλεσεν ὁ λόγος ὁ υἱὸς τοῦ πρς καταβάς·
τὴν μὲν σαρκωθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου·
ἣν καὶ τιμήσας ἐνεχθῆναι ἐν τῷ ναῷ τεσσαρα-
κονθημέρου· δευτέρα γέννησις τὸ ἐν
τῷ Ἰορδάνῃ βάπτισμα· καὶ πειρασθεὶς
ὑπὸ τοῦ διαβόλου ἐνίκησεν αὐτόν· τρί-
τη δὲ καὶ φανερά, ἡ ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἔ-
γερσις· θαυμαστῶς δὲ ἀνεστράφη ἐν
μέσῳ τῶν μαθητῶν ἄχρι τοῦ δι' ἡμερῶν τεσ-
σαράκοντα· ἐκ δὲ τοῦ ὄρους τῶν ἐ-
λαιῶν ἀνελήφθη πρὸς τὸν πρα· οἱ οὖν
μακάριοι ἀπόστολοι. οἱ μαθηταὶ τοῦ σρς
ἡμῶν ιυ χυ· διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χει-
ρῶν αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαι-
ῶν, ἔλαβον χάριν τοῦ διανοιχθῆναι αὐτῶν
τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ ἐν
τῇ ἐπελεύσει τοῦ ἁγίου πνς, ἐπλήσθησαν
πάσης γνώσεως· καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγε-
λίου τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι τοῖς ἔ-
θνεσι· καὶ πάντα τὰ μέλλοντα μεμαθή-
κασι· πολλῶν δὲ διὰ τὰς πρὸς ὀλίγον τῶν
αἱρέσεων τῶν ἐπ' ἐκείνων τῶν φυεισῶν
ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οὐκ ἠδυνήθησαν πᾶσαν
τῆς ἐκκλησίας μέχρι καιροῦ κατάταξιν ἐκθέσ

καὶ θεραπεῦσαι· ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἐπόθουν δῆθεν,
τὸν Χριστὸν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐπιφανέντα τῷ κόσμῳ κη-
ρύξαι· τῶν δὲ ἑπτὰ αἱρέσεων τὰ ὀνόματα
ἔστι ταῦτα· τῶν μὲν ἐπικαταστάντων τοῖς ἁ-
γίοις ἀποστόλοις· πρῶτον, γραμματεῖς·
δεύτερον, φαρισαῖοι· τρίτον, σαδδουκαῖοι·
τέταρτον, ἡμεροβαπτισταί· πέμπτον, ὀσση-
νοί· ἕκτον, ναζιραῖοι· ἕβδομον, ἡρωδιανοί·
οὗτοι πάντες ἀντέκειντο τοῖς μακαρίοις
ἀποστόλοις· οἱ μετ' ἐκείνους, σιμωνιανοί·
κηρινθιανοί· ἀρειανοί· σαβελλιανοί· καὶ
ἀνομοιανοί· οἱ τὴν μεσότητα ποικίλως κατεσθίοντες
τὴν ὅλην ἐκκλησίαν· καὶ τὸ πάσχα δὲ ἐν πολλοῖς
ἔτεσι μετὰ Ἰουδαίων ἑώρταζεν ἡ ἐκκλησία· οὐ-
κ ἦν διάλογος γὰρ τότε ἄλλως πάντα ἡ ἐκκλησία· ἕως
τοῦ χρόνου τῆς βασιλείας τοῦ φιλειρηνικοῦ
Κωνσταντίνου· τοῦ διαπρεπῶς ὑμνικοῦ καὶ ἀσυνόλου,
ἐμφράξαντος τὰ στόματα αἱρετικῶν· καὶ
ὑψώσαντος τὸ κέρας τῆς ἐκκλησίας· λοιπὸν
ἀπὸ τότε οἱ ἅγιοι πατέρες καὶ οἱ μακάριοι ἐπίσκοποι
οἱ ἰχνηλάται τῶν ἁγίων ἀποστόλων, διεχώρισαν
τὸ ἅγιον πάσχα ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ· καὶ κατα-
κοσμήσαντες τὴν καθολικὴν καὶ ἁγίαν τοῦ Θεοῦ
ἐκκλησίαν, κατεφαίδρυναν τοῖς ψαλμοῖς καὶ ᾠ-
δαῖς καὶ ᾄσμασι πνευματικοῖς· καὶ τὰς ἑορτὰς τὰς
ποικίλας ὑμνολογεῖν ἐθέσπισαν κατατάξαι ἑκάστην
εἰς τὴν ἰδίαν ἡμέραν· οἱ δὲ ἀπόστολοι οἱ ἐκ
τῶν μαθητῶν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὅτε
ἤκουσαν τὴν μρ πυργαν προ αἰῶ διὰ τοῦ κυ

πιστεύσαντες ἠκολούθησαν τῷ κῳ· καθώσπερ εἶδον τὸν
κν̄ βαπτισθέντα ἐν τῷ ἰορδάνῃ, ἧς ἐκείνην τὴν
ἡμέραν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ βαπτίσματος κα-
τέταξαν. ὁ δὲ ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος
ὁ καὶ ἐν βηθλεὲμ παραγενόμενος ἐν τῇ γεννήσει
τοῦ κῡ· ὁ καὶ ἐν ἱλὴμ τριάκοντα ἔτη ἐπισκο-
πεύσας, οὐκ ἐκώλυσε τοὺς τελοῦντας τὴν
γέννησιν· μάρκον δὲ ἐπαινοῦσιν, ἔλεγον· ὅτι εἰς
ἄλλην πόλιν τὴν γέννησιν οὐ τελοῦσιν· οὐχ ὅτι
κατὰ ἀντιλογίαν ἀγράφων· ὅτι οὔτε εἰς ἄλλην
πόλιν τελοῦσιν ὡς πεπλανημένοι· πρῶ-
τον καὶ ἐξ ἀρχῆς ἁγίους κανόνας ἔθεσαν οἱ ἀ-
πόστολοι τοῖς ἐξ ἐθνῶν πεπιστευκόσιν· ἀ-
πέχεσθαι λέγοντες. ἀπὸ πνικτοῦ καὶ πορνείας
καὶ αἵματος· οἱ δὲ ἐμφικαμόμενοι ποικίλα
δόγματα καὶ διδάγματα περιέχουσιν· οὐ
γὰρ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ τὴν αὐτὴν νο-
μοθεσίαν ἐνομοθέτησεν ὁ ὕψιστος· ἀλλ' ἑκά-
στῳ χρόνῳ διάταξιν καὶ νόμον ὥρισε· πλὴν
δὲ διὰ τὴν γέννησιν τοῦ σωτῆρος· ὅτι πῶς
διετάξατο [illegible] τελεῖσθαι, οὕτως εὕρο-
μεν· ἀγράφως δέ ποτε κύριλλος ὁ ἱεροσολύμων
ἐπίσκοπος· οὐκ ἐκεῖνος ὁ κύριλλος ὁ γράψας
τὴν ἐπιστολὴν κωνσταντίνῳ· ἀλλὰ μετ' ἐκεῖνον
διαδεξάμενος τὸν θρόνον αὐτοῦ, πρὸς ἰού-
λιον τὸν ἐπίσκοπον ῥώμης οὕτωσι λέγων· ὅτι
μέγας κόπος καὶ φόρησις γίνεται ἐπὶ τὰς μεγάλας
καὶ λαμπρὰς ἑορτάς, ὅτι τελοῦνται ἐν μιᾷ
ἡμέρᾳ· καὶ τὰ ἀμφιάσματα καὶ ἀκολου

ἀπομνημονεύειν μὲν τελεῖν τῶν διὸ ἑορτῶν·
διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν γέννησιν καὶ τὸ ἀνά-
στημα τοῦ κ(υρίο)υ κ(αὶ) τελεῖσθαι ὡς δεῖ· οὐ γὰρ
δυνάμεθα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπαντῆσαι εἰς τὸν
τόπον τῆς γεννήσεως καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ
σταυρώματος· ἐπεὶ ἡ Βηθλεέμ, τρία μίλια
ἀπέχει ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ κατὰ νότον· καὶ ὁ Ἰορ-
δάνης, ιε' μίλια ἀπέχει κατὰ ἀνατολάς· προ-
φασίζεται ὁ ἐν ἁγίοις Χρυσόστομος, ἐρευνῆσαι πάν-
τα τὰ συγγράμματα τῶν Ἰουδαίων· ἅτινα
σκυλεύσας ὁ Καῖσαρ Τίτος, ἀπήγαγεν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Ῥώμην· ἴσως ἀρήσει καιρὸς τὴν
ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ κ(υρίο)υ· τὸ πείθουν λό-
ὁρῶμεν περὶ ἀρχῆς· ἐπιμελῶς δὲ ἐζήτει περὶ
τῆς τοιαύτης αἰτίας· εὗρεν ἀναγνοὺς πάν-
τα τὰ συγγράμματα τῶν Ἰουδαίων τὰ αἰχμα-
λωτισθέντα καὶ ἀχθέντα εἰς Ῥώμην, εὗρε συγ-
γράμματα Ἰωσήπου τοῦ χρονογράφου συγγρα-
φέντα παρ' αὐτοῦ· ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῷ ζ' ἐν
τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνοπηγιῶν εἰς τὴν ἡμέραν
τοῦ ἱλασμοῦ, ὤφθη ἄγγελος κυρίου ἐν τῷ ναῷ τοῦ
θεοῦ· καὶ κωφὸς ἐγένετο ὁ ἱερεὺς διέμεινεν ἄλαλος,
ἕως οὗ ἐτέχθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλισάβετ ἐν γήρει·
μὴν ὅστις κατὰ τοὺς μῆνας τῶν Ἑβραίων, πρῶ-
τος μήν, ὁ νισὰν ἐστίν· ὁ πρῶτος ἀριθμεῖται ἀ-
πὸ τούτου καὶ ἐστὶν εἰς τὸν ἕβδομον· νισάν·
ἰάρ· σιβάν· ταμούζ· ἀβ· ἐλούλ·
τισρί· ὁ πρῶτος ἐστὶν ἕβδομος μήν· εἰς ὃν ἐγένετο
ὁ εὐαγγελισμὸς τοῦ Ζαχαρίου· ἀπ' αὐτοῦ δεῖ

θμεῖται ἕως τοῦ ἀγγελισμοῦ τῆς θ(εοτό)κου· ς̄
μῆνες οὕτως· τισρίμ· μαρσάμ· χασιλέυ· ταβὲθ·
σουπάτ· ἀδάρ· ὅσ' ἀριθμ(οῦν)ται ς̄ μῆνας ἀπὸ τοῦ τισ
ρίμ· καθὼς γέγραπται· τῷ μηνὶ τῷ ς̄· ἀπεστ
άλη ὁ ἀρχάγγελος πρὸς μαρίαμ· καὶ ἀπὸ τοῦ μη
νὸς ἀδὰρ ἐν ᾧ γινόμενος ὁ ἀγγελισμός, οὗ τῶς ἀ
ριθμοῦνται θ̄ μῆνες, ἕως τῆς γεννήσεως
τοῦ κ(υρίο)υ· ἰάρ· σιουάμ· ταμούζ· ἀβ· ἰλούλ·
τισρίμ· μεσάμ· χασιλέυ· ταβὲθ· γίνονται
ἡ ἀρχὴ μηνιαία τοῦ τισρίμ μη(νὸς) κατὰ τῶν εἰς σεπτ(έμβριον)·
καὶ ἀπὸ τῆς συλλήψεως ἰωάννου ἕως τοῦ ἀγγε
λισμοῦ τῆς θ(εοτό)κου· ἀριθμοῦνται οὕτως· ὀκτώ
βριος· νοέμβριος· δεκ(έμβριος)· ἰαν(ουάριος)· φευρουάριος·
μάρτιος· ὁμοῦ γίνονται μῆνες ς̄· ἀπὸ δὲ
τοῦ ἀγγελισμοῦ ἕως τῆς γεννήσεως, ἀρι
θμοῦνται οὕτως· ἀπρίλλ(ιος)· μάιος· ἰούνιος· ἰού
λιος· αὔγουστος· σεπτ(έμβριος)· ὀκτ(ώβριος)· νοέμβρ(ιος)· δεκ(έμβριος)·
ἐν τῷ μηνὶ τῷ ζ̄· τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνός, καὶ
ἡμέρα τοῦ ἱλασμοῦ· καὶ τῇ ιε̄, τῶν σκηνοπη
γιῶν ἑορτή· ἐν αὐτῷ τῷ μηνί, συνέλαβεν ἡ
ἐλισάβετ· τῇ ῑ τοῦ τισρίμ· ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἱλασμοῦ·
ἢ τῇ κγ̄ τοῦ σεπτ(εμβρίου)· γενομένη ἡ σύλληψις ἰω(άννου)· καὶ
τῇ ᾱ τοῦ νεσάμ· μαρτίου κε̄, ὁ ἀγγελισμὸς
τῆς θ(εοτό)κου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας· καὶ τῇ ε̄
τοῦ ταμούζ· ἰουνίῳ κδ̄, ἡ γέννησις τοῦ προ
δρόμου· καὶ τῇ θ̄ τοῦ ταβὲθ· δεκεμβρίου κε̄, καὶ
γέννησις τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν χ(ριστο)ῦ τοῦ μ(εγάλου) θ(εο)ῦ· τοῦ σαρκω
θέντος·   ὁ ἰωσὴφ κατὰ ἐθ(ν)ι ἰουλίου ὅρω
μηνὸς πειαρχέω, τοῖς μῆνας τῶν ῥωμαίων καὶ τῶν

ἑβραίων ὁ ζεκεὶμ οὐδὲ ἔλαβον ἀρχὴν ἑορ-
τάζειν· ὁμ' ἀρχαίας εἰ ἡ τῶν ῥωμαίων ἐκκλησία
τὴν ἡμέραν τοῦ γενεθλίου τοῦ Χ(ριστο)ῦ, δεκεμβρίου κε΄·
καὶ παρέδωκε πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις·
ὁ δὲ μέγας βασίλειος ἄγραφον ἐν τῷ φιλίῳ
τῶν ἠθικῶν, τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως
τοῦ Χ(ριστο)ῦ κε΄ συνέταξε δὲ ὁ γρηγόριος ὁ θεο-
λόγος ἐν τῇ συνόδῳ τῇ κοινῇ ... τιμοθέου· καθεὼς
ὁ πέλεσθαι τὴν γέννησιν δεκεμβρίου κε΄ καὶ τὴν ἐσ-
οὖσαν κατ᾽ ἐπέκεινα· λέγει οὖν γρηγόριος
πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς πάλαι τῆς γεννήσεως·
πάλιν Ἰ(ησοῦ)ς ὁ ἐμός· τὸ πάλιν μυστήριον· μυστήριον
οὐ καπηλικὸν οὐδὲ κοσμικόν· οὐδὲ τῆς ἑλλη-
νικῆς πλάνης καὶ μέθης· ἑορτῆς τοῦ Χ(ριστο)ῦ
ἑορταζομένης· Χ(ριστο)ῦ δοξολογουμένου· ἅ τε γέννησιν
εἴτε βάπτισμα· οὐχὶ δὲ τοῦ προσφάτου μόνος ἰε-
τοῦ ἀπόλλωνος τὴν γέννησιν ἑορταζομένη·
ἀλλὰ τοῦ Χ(ριστο)ῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θ(εο)ῦ· ὃν ἔθηκε κληρονό-
μον πάντων· δι᾽ οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησε·
Ὕστερον δὲ ἐν βυζαντίῳ ὁ μέγας θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς
τὸν ἀρκάδιον καὶ τὸν ὀνώριον υἱέων αὐτοῦ· ἐλ-
θὼν ὁ ὀνώριος ἐν βυζαντίῳ ἀφ᾽ ἑσπέρας πάλ-
ιν ἠγήσατο τῇ μητρὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ, ὅτι πῶς οἱ
ῥωμαῖοι ἑορτάζουσι τὴν γέννησιν ἀπὸ τὴν
ἡμέραν ... τῆς μεγάλης ... τέλειον·
ὁ μέγας ... τεσσαράκοντα ... ἐχύρων·
ὡσαύτως καὶ τὸ βάπτισμα ἐν τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ
ὁλοκλήρως καὶ τελείως διχάσαντος τὸ ἄπειρον
ματος, κατακοσμοῦντι ποικίλον πεσ. καὶ οὗ

δέχεσθαι ἐξ ἀντιθέσεως καὶ ἡ πρόρρησις τῆς οἰκίας
λαμπρότητος· ἐφάνη δὲ τὸ ῥῆμα τοῦ ἀρχ-
τοῦ τοῦ ὁμωρίου ἐν πρώτῃ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ καὶ Ἀρ-
καδίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐξάρξασθαι· δεικνύοντος
τὴν δύναμιν τοῦ ἔργου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου
ἐκκλησίας πατριάρχου· ἀρχὴ τοσῶνδε ἐν πολλῇ ἀγ-
χινοίᾳ καὶ προθυμίᾳ ἀναδεξάμενος τὸν λόγον· ἐκ
πολλῶν γὰρ χρόνων ὡμέποτε ἔθει τελέσαι ὅπως
τὴν τοιαύτην ἑορτήν, ὀχάρη· ἀρχομένου ἐκ
τῆς Κύπρου τὸν μακαριώτατον Ἐπιφάνιον· ὃς ἐκ
τῆς τῶν Ἑβραίων γραφῆς καὶ Ἰωσήπου τοῦ
χρονογράφου ἐκμαθὼν ὅσα τὸν λόγον, ὡς ἐλθεῖν τὴν
γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ,εφκθ κε· ὧν γὰρ ὁ ἀνὴρ τὸ
πριν, Ἰουδαίων· καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι συναχθέν-
τες, συνέβαλον τὴν γέννησιν τελεῖσθαι ἀπὸ
τὴν βασιλίδα πόλιν, ,εφκθ κε· καθὼς καὶ ἡ με-
γάλη Ῥώμη· ἀπέστειλαν δὲ γράψαι πρὸς
Θεόφιλον τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας· καὶ
πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων· καὶ πρὸς
Φλαβιανὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας· καὶ οὗτοι
οἱ τέσσαρες πατριάρχαι πεισθέντες, ἠκολού-
θησαν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης· ὧν δὲ ἐν
Τοῖς καιροῖς ἐν Ῥώμῃ πατριάρχης, ὁ ἅγιος Ἀναστάσιος·
ὁ οὖν ἱερὸς Μακάριος, ὅτε οὐκ ἦν οὐδὲ ὅσα-
σεως ἀπετύχετο· λοιπὸν μετὰ τοῦ το-
μαθόντας καὶ παιδευθέντας ἐκ τῆς δαιμονι-
κῆς πλάνης καὶ ἀπάτης, ἐξωρίσθησαν ἐκ
τῆς τάξεως τῆς ἁγίας ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο
τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας συνήθως ἀκολούθως

κοιμώσεως ἑορτάζουσι πάντες οἱ ἀποσχισθέντες· με
σευηριανοί· ἰακωβῖται· ἰουλιανοῖται· καὶ μανι-
χαῖοι· οἳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἀκολουθίαις διηρη-
μένοι εἰσὶ πλανώμενοι. ἔγραψαν δὲ
Καὶ ἐπὶ πολλῶν πρὸς τὸν κὺρ ἰσαὰκ τὸν τῆς με-
γάλης ἀρμενίας· ὃς ἐκινήθη ἀπὸ τοῦ θρόνου
τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ. κῦρ γὰρ ἐν τῇ χώρᾳ ἀρτάξ-
ἀπερχόμενος σὺν τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸν περ-
σῶν βασιλέα κὺρ ἐπὶ πολλῶν κρατήσας ὁ παρά-
νομος ὁρμάκ, πλεῖστα [illegible] αὐτοῦ δύναμιν ἄρε·
Καὶ πρὸς τὸν παράνομον βασιλέα [illegible] ἔπεμψεν· ὅτι σου
μεθ' [illegible] ὁ βασιλεὺς ἀρτασήρ· καὶ ὁ καθολικὸς μετὰ
τοῦ Καίσαρος· ὁ καὶ πείσας ὁ τῶν περσῶν βα-
σιλεὺς ἐχώρισεν τὸν κὺρ ἰσαάκ· διὸ οὐδὲ ἀν-
τίγραμμα πρὸς τὸν καίσαρα καὶ πρὸς ἰω(άννην) τὸν
χειροτονούμενον ἐπέμφθη παρὰ τοῦ κὺρ ἰσαάκ·
ἡ οὖν ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία ὅ τε φθάσασα ἡ ἱερὰ
τοῦ θ(εο)ῦ· ἡ μὲν τῶν [illegible] ταῖς κυριακαῖς
ἑορτάζει τὴν μνήμην τῶν προπατόρων τῶν
πρὸ τοῦ νόμου· οἱ διὰ πίστεως ἐδικαιώθη[σαν].
Καὶ τῶν κατὰ τὴν τοῦ λουκᾶ γενεαλογίαν κατὰ
τὸν νόμον. πατέρων ὀνομασθέντων κατὰ σάρκα
τοῦ ἀληθῶς ἐνανθρωπήσαντος τοῦ ἀχρόνου
υἱοῦ τοῦ θ(εο)ῦ· τῇ δὲ δευτέρᾳ κυριακῇ· ἤγουν πρὸ τῆς
χ(ριστο)ῦ γεννήσεως τῶν πατέρων τὴν μνήμην τε-
λεῖ τῶν κατὰ σάρκα πατέρων ὀνομασθέντων
τοῦ σαρκωθέντος θ(εο)ῦ λόγου· οἷος ὁ ἅγιος [illegible] μα-
τθαῖος γενεαλογῶν ὡς [illegible]·
ΠΓ οἱ μὲν τὰς ἑορτὰς τὰς λαμπρὰς καὶ μεγάλ[ας]

τῆς γεννήσεως· τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς ἀνα-
στάσεως, μὴ ἐκκακήσωμεν ἑορτάζειν· αὐταὶ γὰρ
ἀρχαῖαι καὶ μοι[illegible]σαι τὴν παλαιὰν θεῖσαν ἡμῖν
ἡμῶν· διὰ τοῦτο τὸ ἅγιον καὶ δι' αὐτῶν τὸ ἐν φάραγγι
ἀσφαλῶς πανηγυρίζομεν ἐν αὐταῖς, οὐ κοσμικῶς
ἀλλ' ὑπερκοσμίως· ἡμῶν ὅταν ἑορτάζομεν τὴν
τὴν ἡμέραν τοῦ γενεθλίου· καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ
ἀρχῆς καὶ μισθοῦ τῆς βασιλείας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τελῶσιν,
οὐχ ἁρμόσει· οὐδὲ διαπρέπει· ἐὰν ὁ πατὴρ τὸ βά-
πτισμα καὶ τὸν γάμον τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ
αὐτοῦ τελέσῃ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ· οὐκ ἀρχὴ μάταιον καὶ
ἄπορε· πῶς ἀμφότερα διὰ τοῦ μιᾶς καὶ ἐν δόξαν τοῦτο
ποιήσῃ· ἀρκεῖ μὲν ἐν δύο πραγμάτων; ἢ οὐ ἀλλὰ
ἐκκλησία· καὶ τότε ἐπὶ τῶν ἀποστόλων· ἐν τῷ
ὑπὲρ χε διὰ τὰς αἱρέσεις τῶν φιλονείκων· καὶ
ἐπ' ἀσφαλὲς κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως· καὶ διὰ
τοῖς ἐθνικοῖς καὶ ἀπίστοις βασιλεῦσι· καὶ διὰ τοὺς
διωγμοὺς· καὶ διὰ τὴν θρασύτητα τῶν ἰου-
δαίων· ἅγιοι ὑπὲρ κύματα θαλάσσης, περι-
εκύκλωσαν· νῦν δὲ πολλοὶ σοφοὶ ἀνθ' ἑνός· ἐπειδὴ
δὲ εἰς πάντα τὸν κόσμον ὅλον ἐπληρώθη τὸ εὐαγ-
γέλιον καὶ μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς,
ἔφθασεν ὁ λόγος τῆς ἀληθείας· ἐπειδὴ δὲ
Μεμετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ κυρίου καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐχω-
ρίσαν τὸ πάσχα ἐκ τοῦ ἰουδαϊκοῦ· ὡσαύτως καὶ
ἡμῶν τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων καὶ τοῦ βαπτίσματος
ἑορτάζομεν· καθὼς τελουμένην ἐν τῇ ἰδίᾳ
ἡμέρᾳ· καὶ μετὰ τελεσθέντων ἀναθεμάτων καὶ
προσφορῶν καὶ κανόνων, τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ δεκτοῦ

κυν ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ· καὶ οὐχ ὡς Ἰω(άννης) ὁ μακροκολλέ τῆς ἀπο-
στηθῆς κατηγόρει τῆς ἐκκλ(ησίας)· καὶ φλυαρῶν ἔφασκεν·
ὅτι καὶ τὸν Χ(ριστὸ)ν κατὰ μαρτύριον δεῖ λοιπὸν θ(εὸ)ς δι' ὃ προ-
σκυνοῦν καὶ εἰς διὰ ἀθώων· εἰ μεῖς δὲ ἀναθεματίζο-
μεν τὸν μαρτύριον· ὡς ἄνθρωπολάτρην· καὶ
τὸν Εὐτυχέα καὶ Ἰουλιανὸν· καὶ τὸν μακροκολλ-
ητην Ἰω(άννην) τὸν σύμμουχον αὐτοῦ· καὶ τὸν κ(ύριο)ν ἡμῶν
ἀληθινὸν, θ(εὸ)ν τέλειον ὁμολογοῦμεν· καὶ ἄν(θρωπ)ον τέ-
λειον· θ(εὸ)ν ἐκ θ(εο)ῦ· φῶς ἀΐδιον· ὁ ἐλαχέου· φῶτο·
ἐκ τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς γεννηθέντα πρὸ τῶν αἰώνων· ἐκ
τῆς ἁγίας παρθένου, ἐπ' ἐσχάτων γενόμενον
ἀληθῶς ἄν(θρωπ)ον· ἐγ(ὼ) καὶ ἀναχάραντα· ἄτρεπτος
γὰρ ἡ θεότης· συναΐδιος τῷ π(ατ)ρὶ καὶ σύνθρονος
τῷ ἁγίῳ πν(εύματ)ι· ἀλλ' οὐ κενῶν, προσλαμβάνοντα· ὅσα
χωρητὸς ὢν, ἐχωρήθη καταπασῶν ὅλος ὢν· καὶ ἐ-
σαρκώθη ἐκ τῆς ἁγ(ίας) παρθένου· καὶ ἐβαπτίσθη ὡς
τὸ ἅγιον ἀνήλατον· ἐπαυτὸς ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ἀρω-
θη· ἐτάφη· ἀνέστη, ἀνελήφθη ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς· ἐλεύσεται
δὲ κρῖναι τὸν κόσμον ἐν δικαιοσύνῃ· αὐτῷ ἡ δόξα
σὺν τῷ π(ατ)ρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πν(εύματ)ι, εἰς αἰῶ(νας)· ἀμήν:—

[illegible]
φρονῶν εὐτυχοῦς κ(αὶ) διοσ-
κόρου· τιμοθέου τοῦ
ἑρούλου· πέτρου τοῦ
κναφέως· ἰουλιανοῦ
τοῦ ἀλικαρνασσέως· κ(αὶ)
ἀφθαρτοδοκητῶν. τῶ-
των ἀσεβεστάτων κ(αὶ) χείρο-